

Decisiones Sacramentales, Theologicæ, Canonicae, & Legales

In Quibus Tota materia Sacramentorum, Theologiæ Moralis, Juris Canonici, & Quæstiones plurimæ Juris Civilis explicantur, dilucidantur, & traduntur, Eruditionibus, Historiis, & Exemplis adornatæ ; Opus Episcopis, Vicariis, Parochis, Confessariis, aliisque Studiosis utile, ac jucundum In Libris novem ...

Decisiones Miscellanæ

Chiericato, Giovanni Maria

Augustæ Vindelicorum, 1730

Decisio CXXIII. Argumentum. Exponuntur, quæ, & quot sint utilitates resultantes, quando Parochus, præcipuè in Villis, scholam aperit, & docet pueros suæ Parochiæ legere, ac scribere.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94626](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94626)

3. Furta circa domestica Propositio damnata.
 4. Furta parva requirunt restitutionem.
 5. Fures ipso Jure infames, & irregulares.
 6. Furum pœna corporales.
 7. Furtivas res ementes quando de Jure Veneto perdant pretium?
 8. Furum punitorum exempla.
 9. Peculiorum genera quatuor.
 10. Patresfamilias de filiis, ac famulis Deo red-
dituri rationem.
 11. Furis à serpente in pedibus colligati exemplum.
- O**bservanda sunt motiva, & rationes, quæ
sequuntur: videlicet.
1. Prima. Quod sæpe Parochi in publicis Ser-
monibus, & Confessariis in privatis exhortatio-
nibus filios familias, ac famulos moneant, eo-
rum domestica furta esse peccata, & quidem
mortalia, si in notabili quantitate, vel frequen-
tia fiant. Bonacina de Restit. disp. 2. quæst. 10.
punct. 1. num. 3. P. Cassianus à S. Elia in Theol.
Mor. Expurg. Verb. Furtum 2. num. 125. Tam-
burin. Decal. lib. 8. tract. 2. cap. 3. num. 4. Et no-
tat de hoc divinum Oraculum Prov. 28. 24.
Qui subtrahit à Patre suo, vel à Matre, & dicit hoc
non esse peccatum, particeps homicidii est.
 2. Secunda. Ideo maledicti sunt à Deo Zach. 6.
3. Omnis fur, sicut scriptum est, judicabitur, & ve-
niet ad domum furis maledictio.
 - Tertia. Et à regno cœlesti exclusi 1. Cor. 6.
11. Neque fures, neque rapaces regnum Dei possidebunt.
 3. Quarta. Declarandam esse Propositionem in-
ter damnatas à Sanctissimo Papa Nostro Inno-
centio XI. 37. idest ejus tenorem mentibus fi-
delium inculcandum, ut sciant, esse erroneam,
ac scandalosam, & omnino vitandam Doctri-
nam illam, seu opinionem, quæ asserbat, quod
famuli, & famula domestica possint occultè heris suis
surripere, ad compensandam operam suam, quam ma-
jorem judicant salario, quod recipiunt. P. Cassian.
à S. Elia in The. Mor. Expurg. Verb. Compensation. n. 1.
 4. Quinta. Quo circa neque sunt absolvendi,
nisi faciant restitutionem: quæ etiam pro mo-
dicis furtis est semper imponenda juxta opinio-
nem Lessii de Justit. & Jur. lib. 2. cap. 12. dub.
8. num. 50. quam refert etiam P. Cassianus. d.
Verb. Furtum 2. num. 49.
 5. Sexta. Quod fures sint ipso Jure infames. L.
1. & ibi Glossa ff. de his, qui notant. infam. Cap. In
infames, cap. Nos sequentes, 6. quæst. 1.
 - Septima. Ac etiam Irregulares, cap. fin. de Fur-
tis. Theaur. de Pœnis part. 2. Verb. Furtum, cap. 1.
 6. Octava. Terrendos esse pœnis corporalibus,
quibus Tribunalia plectunt fures, videlicet fu-
stigatione, ictu funis, exilio, trremibus, & suspen-
dio in furcas. Chartar Criminal. Decis. 86. num.
11, 12, & 13.
 7. Nona. Increpandos illos, qui emunt res fur-
tivas à filiis familias, vel famulis, & docendos,
quod ex legibus Venetis sint punibiles, & co-
gendi ad eorum restitutionem rerum, amisso
pretio. Laur. Prior in Praxi Crim. Veneta sub tit.
de Furto, pag. 175.
 8. Decima. Narrandas punitiones à Deo inflictas
contra fures, quarum exempla plurima habentur
in Sylva Historiali Jo. Bapt. Matthioli rom. 1. lib. 6.
tit. 42. recula Venetis 1672. apud Balleonium.
 9. Undecima. Declarandas quatuor species Pe-
culiorum nempe Castrense, Quasi Castrense,
Adventitium, & Profectitium; & docendos fi-
lios familias, in duobus ultimis usum esse Patris,
ac proinde ex eis quidquam surripere non licere.

Az. part. 2. lib. 2. cap. 22. num. 23. Tamburin. in
Decal. lib. 1. cap. 3. §. 7. & P. Cassian. dict. Verb.
Furtum. 2. num. 120.

Duodecima. Incessanter obsecrandos, monen-
dos, arguendosque Parentes, & Heros, ut edu-
cent filios, & famulos in timore Domini, invigi-
lent super eorum moribus, retrahant eos à ludis à
conversacionibus, & sociis malæ vitæ, illosque fre-
quentare faciant Sacramenta, Orationes, & Do-
ctrinam Christianam, & omnino sciant Patres fa-
milias, ac Domini, se reddituros esse strictissimam
rationem Deo de vitæ, educatione, ac actionibus
filiorum, ac famulorum suorum, ut erudite probat
Scripturis, & Autoritatibus Sanctorum P. Paulus
Segneri Soc. Jesu in Concionib. suis Quadrages. Concio-
ne 25. ab omnibus Parochis, & confessariis omni-
nò, & attentè legenda; tanquam utilissima, &
ad hoc argumentum probandum aptissima.

Jucundum satis, sed ponderosum est exemplum, 11
quod narrat S. Gregorius Papa lib. 1. Dial. cap. 3.
de quodam fure domestico Monasterii Judani,
cujus hortum noctu explabat; quod cum adver-
tisset Monachus horti custos, & vidisset in eo Ser-
pentem, ait illi: In Nomine Jesu præcipio tibi, ut adi-
tum istum custodias, ac furem huc ingredi non permittas.
Nocte sequenti, advenientis furis serpens sic pe-
des, ac tibias colligavit. ut inde discedere non
posset, & mane factò reverfus Monachus ad hor-
tum vidit illum sic detentum, gratiasque agens
Deo, justitè serpenterem, ut illum furem à se leviter
corruptum dimitteret.

DECISIO CXXIII.

A R G U M E N T U M.

Exponuntur, quæ, & quot sint utilitates resulan-
tes, quando Parochus, præcipuè in Villis,
scholam aperit, & docet pueros suæ Parochiæ
legere ac scribere?

S U M M A R I U M.

1. Docendi Pueri à Parochis, ut sciant saltem legere,
& scribere ob utilitates decem.
2. Sapientia cur similata Torrenti?
3. Monachi antiqui docebant pueros literas.
4. S. Ignatius Scholæ humaniorum literarum instituit.

R Primò, Parochus impensè amatur & diligi-
tur à toto suo populo. Secundo. Honorantis
saltem ac munusculis sæpe donatur. Tertio. Pueri
illi edocti, scientesque legere, & scribere, utiliores
sunt parentibus in gubernio rerum domesticarum,
locationum, & computorum. Quarto, ac etiam
Ecclesiæ suæ in regimine Confraternitatum Spiritu-
tualium. Quintò, ipsimet capiunt, & ediscunt
Doctrinam Christianam, dum eam legunt. Sextò.
Fiunt aptissimi ad illam aliis tradendam, explican-
dam, & insinuandam in Parochorum subsidium,
ac levamen, undè creantur Magistri in Schola. Se-
ptimò, Domi suæ legunt libros spirituales, vitas
Sanctorum, & exempla virtutum cum profectu
audientium, quos retrahunt à detractionibus, &
verbis otiosis. Octavò, In Ecclesia deservunt mi-
rabiliter, in Choro ad cantandas Vesperas, &
Missas, hisque inserviendum, præcipuè in Officiis
Defunctorum. Nonò, Parochi utiliter tempus in-
sumunt, & evitant otium, quod adeò perniciosum
est in Villis, potissimum æstivis diebus adeò proli-
xis. Decimò, Tandem opus dignissimum exer-
cent, laudabile, & meritum, cum sit opus Mise-
ricordiæ Spiritualis; de quo Gerson. in libr. de Pue-
ris ad Christum trahendis, & rem gratam Eminen-
tissimi Præfati faciunt, à quo toto corde commendatur
Parochis suis hoc charitatis exercitium.

Hinc

- 2 Hinc Salomon similavit sapientiam non aquæ stagnanti, sed torrenti redundanti dicens, *Torrentis redundans fons sapientia*. Prov. 18. 4. ut scilicet diffundatur in mentes puerorum, sicut aqua Torrentis in arva vicina; ut ait Menochius in *Hist. Miscell. part. 5. §. 134.* Quare mos fuit antiquorum Monachorum recipere pueros ad eos docendos, ut de S. Mauro, & de S. Placido legitur fecisse S. Benedictum: quem pium, sanctumque morem in usum restituit S. Ignatius Loyola, volens, ut à suis Religiosis doceantur pueri humaniores literas, & unâ cum illis timorem Domini.

DECISIO CXIV.

ARGUMENTUM.

Traditur, quibus rationibus Parochus suadebit populo suo, ut propriam Ecclesiam Parochialem frequentet, in ea audiendo Divina officia, & recipiendo Sanctissima Sacramenta?

SUMMARIUM.

1. Ecclesia Parochialis olim adeunda à Parochianis de Præcepto.
2. Etiam nunc ex mente Concilii Tridentini.
3. Cantare Missam, & Vesperam attrahit populum ad Ecclesiam.
4. Deipara dictum ad S. Birgittam de trahendis populis ad Ecclesiam.
5. Prolixitas à Parochis in sermone evitanda.
6. Orationes, & Sacrificia in Ecclesia Parochiali magis juvant.
7. Parochi serventes in convocandis populis ad officia Divina.
8. Parochi desides similes à Christo mola immobili.

ALLATÆ fuerunt rationes quinque: pro populis suadendis, prout in augmento.

Prima Legalis.

Secunda Industrialis.

Tertia Prudentialis.

Quarta Potentialis.

Quinta Fundamentalis.

- 1 **Legalis Ratio est.** Quia olim adire propriam Ecclesiam Parochialem, & in ea audire Divina officia, ac percipere Sanctissima Sacramenta, erat de Præcepto, cap. in Dominicis, cap. Nullus Presbyt. 9. quæst. 2. cap. 2. de Parochiis, & Extravag. 2. de Tregua, & Pace inter Comm. Gobat. in Experim. Theol. tract. 5. num. 164. Et licet hodie ex generali consuetudine dictum Præceptum sit abrogatum, ita ut qui ad suam Ecclesiam Parochialem non vadit, non peccet, nisi eam deserat ex contemptu, non solum expresse, sed etiam tacito. Trullench. in Decal. lib. 3. cap. 1. dub. 6. num. 4. Reginald. lib. 19. quæst. 3. num. 22. Eminentiss. Cardin. de Lauræa in Epitom. Canon. Verbo Missa in quo loco audienda à populis. Nihilominus Sacrum Concilium Tridentinum vehementer optavit, & adhuc optat, ut populi Domini, & festivis diebus accedant ad suam Ecclesiam Parochialem, ut legitur Sess. 22. in Decreto de Obser. & evitan. in Celebr. Miss. Vers. Maneant. & Sess. de Refor. cap. 4. ad effectum, ut audiant intra Missarum Solennia proprium Parochum sibi Evangelium explicantem, jejunia indicentem ad æternam salutem consequendam, quæ non absque mortali culpa ignorari possunt. Hac igitur ratione à Lege Conciliari desumpta, quæ vehe-

menter optat, ut quilibet propriam Parochialem frequentet, poterit Parochus populum suum ad dictam frequentiam hortari.

Industrialis Ratio est. Sermones Spirituales ex affectu cordis proferre, ac celebrare diebus festis Missam, & Vesperas Solenni cantu, cum pluribus vocibus puerorum, juvenum, & aliorum ad hunc effectum selectorum; nam, in Villis præcipue, populi alliciuntur, & lubentes properant ad propriam Ecclesiam, glorianturque in ea, audiri cantus Spirituales, soliti dicere hæc formalia verba: *Se tal volta manco della mia Chiesa, mi pare di non essere stato a Messa.* Parochi itaque industrii, & in rebus sacris devotionem profitentes, attrahunt mirabiliter populum; quod testata est Deipara ad S. Birgittam lib. 3. Revelat. cap. 3. num. 4. his verbis: *Qui Pastoris vices habet, teneretur habere fasciculum florum sub brachiis suis, quo oves vicina, & remota illecta curant gaudenter post odorem ejus. iste vero fasciculum florum significat predicationem divinam.*

Prudentialis Ratio est, ut in prædicando loquatur appositè, juxta captum audientium, cum facilitate, cum exemplis, cavendo à prolixitate, juxta methodum præscriptam à Sacro Concilio Trident. Sess. 5. cap. 2. his verbis: *Plebes sibi commissas pro sua, & earum capacitate pascant salutaribus verbis, docendo ea, quæ scire omnibus necessarium est ad salutem; annuntiandoque eis cum brevitate, & facilitate sermonis vitia, quæ eas declinare, & virtutes, quæ sectari oporteat; ut penam æternam evadere, & celestem gloriam consequi valeant.* Non semel contigit, ab hac Curia munitum in Parochos prolixos nimis, & tardio intolerabili afficientes populum in prædicando, ut breviores forent in dicendo, & quod, non quæ passionibus inordinatæ, sed quod prudentia suggerit, exponerent.

Potentialis Ratio est, utilissimum fore Parochianis proprias Ecclesias Parochiales frequentare, cum vivis, ob intelligentiam præceptorum Dei, & Ecclesiæ, prosperitatemque laborum suorum, frugum, negotiorum, ex communi oratione, ac benedictione Sacerdotis provenientem, ut ostendit Marchant. in Resol. Pastor. de Celebrat. Missa cap. 7. (quem legere juvabit Doctores Parochos) & ex literis commendatitiis, quas ipsi Parochi sæpè faciunt in favorem eorum, qui suam Ecclesiam frequentant; tum defunctis eorum consanguineis, in eadem Ecclesia tumulatis, quibus magis prosunt Missæ, orationes, & suffragia, quæ fiunt ibi, quàm alibi, ut ex Navar. de Orat. cap. 5. num. 12. Notand. 5. & Zerola part. 2. Verb. Missa probat Samuelius de Sepult. tract. 2. Controv. 7.

Fundamentalis tandem Ratio est, quod Parochus ipse velit verè, & ex corde, ut Ecclesia sua frequenter à Parochianis suis; nam data tali vera, & intima voluntate, desiderio, & ardore, exaudietur à Domino, qui esurientes implet bonis; Luc. 1. & à quo dictum est; *Beati, qui esuriunt, & sitiunt justitiam, quoniam ipsi saturabuntur.* Matth. 5. 6. Testis est experientia, qua in hujus amplissimæ Diocesis Visitationibus compertum est, Parochos obtinere à suis populis, quicquid eis proponunt devotionis, pietatisque faciendum, si ipsi Parochi nulli labori parcant. At è contra, si Parochi desides, frigidi, & parùm solliciti fuerint in spiritali cultura suorum populorum, Ecclesias suas desertas videbunt; nam hujusmodi animarum Rectores sunt similes ro-